

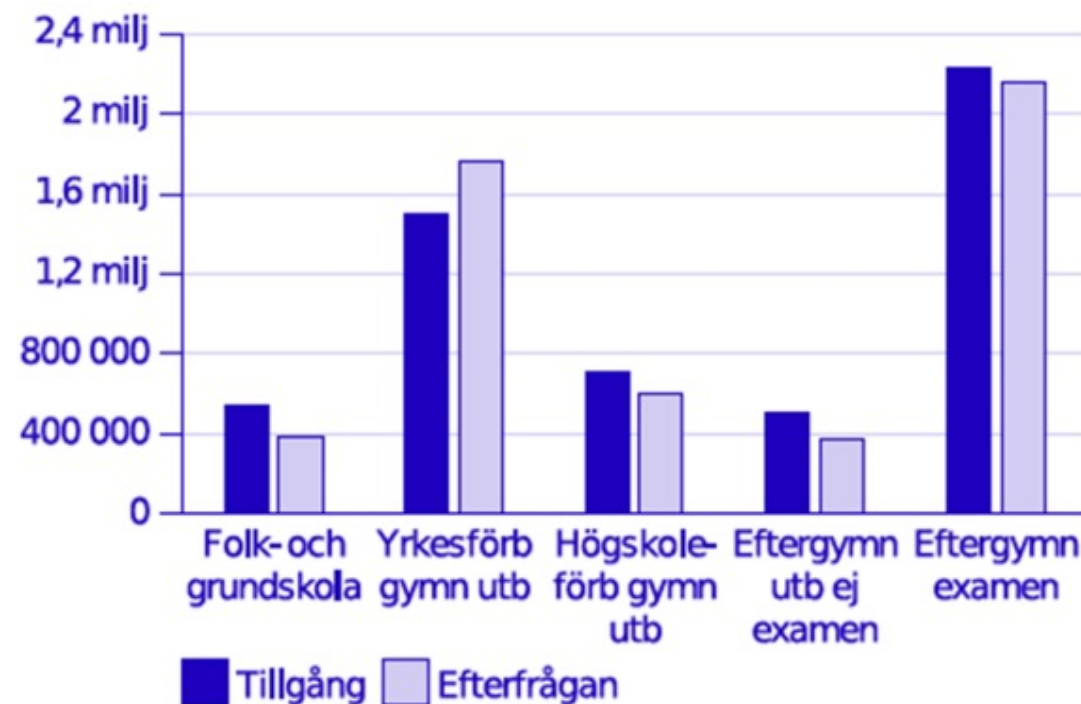
Växla yrke som vuxen

- en reformerad vuxenutbildning och en ny yrkesskola för vuxna

Elof Hansjons

Brist på arbetskraft med gymnasial yrkesutbildning

- Efterfrågan väntas öka med 200 000 personer samtidigt som tillgången beräknas minska med 130 000 personer till år 2035.

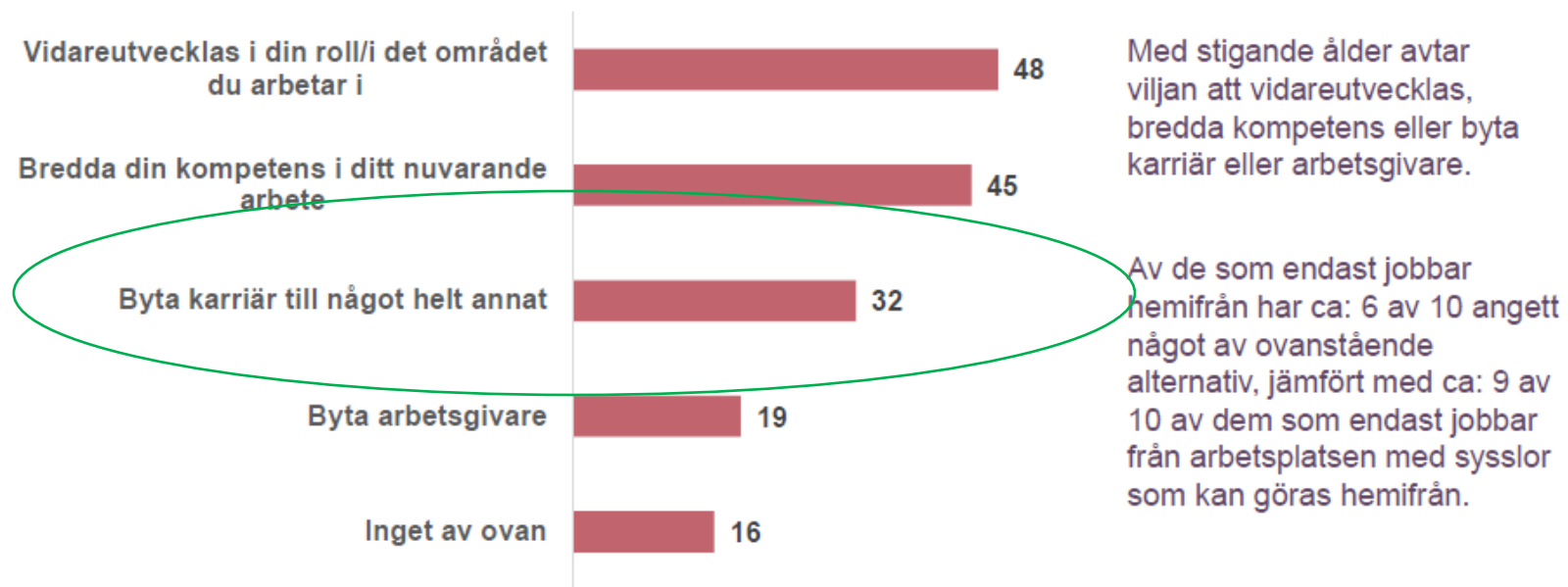

Bristande matchning är en stor utmaning

- Många arbetsgivare inom både den privata och offentliga sektorn har svårt att finna arbetskraft med rätt kompetens.
- Samtidigt saknar många vuxna ett arbete att gå till.
- Yrkesutbildningen för vuxna kan i högre grad än i dag bidra till lägre arbetslöshet och bättre matchning på arbetsmarknaden.

KARRIÄRSAMBITIONER

Minst 8 av 10 vill vidareutvecklas, bredda sin kompetens, byta karriär eller arbetsgivare

Fråga: Skulle du vilja göra något av följande?
Bas: Förvärksarbetar 40-100% (n=1513)

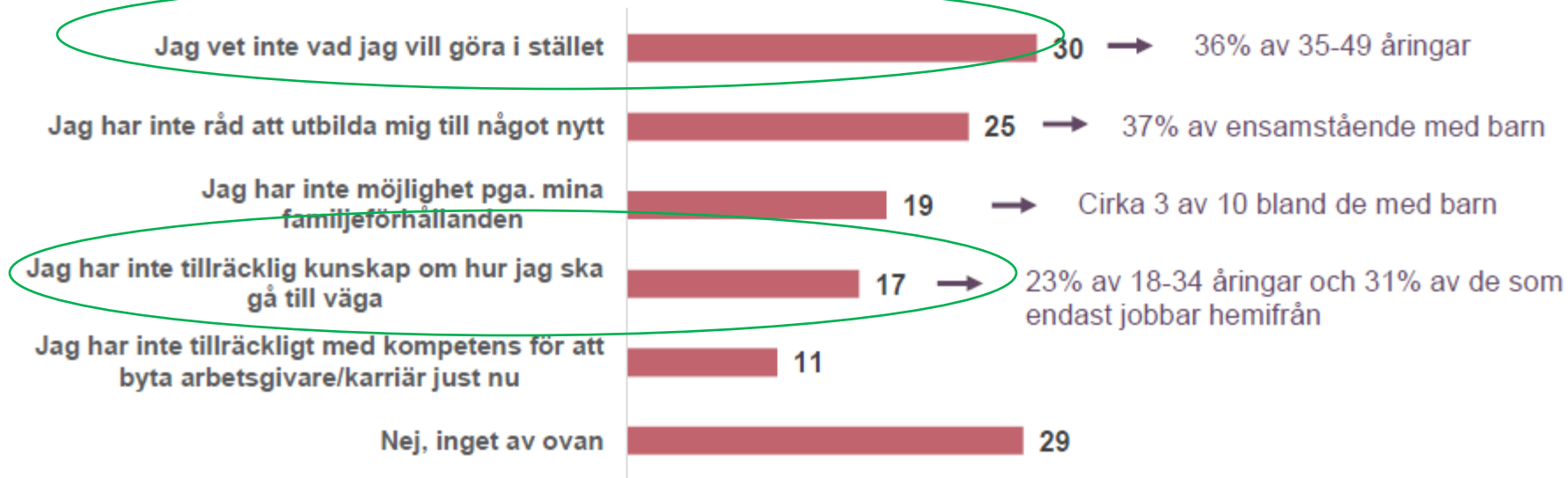
5

Källa: Origo group: Sveriges förvärvsarbetares arbetssituation

HINDER FÖR KARRIÄRSUTVECKLING

7 av 10 upplever att det finns hinder för karriärsutveckling. Att inte veta vad man vill göra istället toppar listan. Här skulle arbetsgivaren kunna erbjuda rådgivning och stöd till sina anställda

Fråga: Finns det något av nedan som hindrar dig från att bredda din kompetens/vidareutvecklas/byta karriär?

Bas: Skulle vilja bredda kompetens/vidareutvecklas/byta karriär (n=1219)

Källa: Origo group: Sveriges förvärvsarbetares arbetssituation

7

Utredningens syfte

- Utreda hur yrkesutbildningen inom komvux kan bli mer effektiv och bättre anpassad efter de behov som finns, både på arbetsmarknaden och hos individer.

Yrkesskola – en ny yrkesutbildning för vuxna

- Det behövs fler yrkesutbildningar för vuxna för att klara kompetensförsörjningen till hela arbetsmarknaden
- Yrkesskolan ska bredda utbudet av gymnasiala yrkesutbildningar för vuxna
- Arbetslivet ska ha inflytande över utbildningarna
 - Yrkesskolan ska följa ”yrkeshögskolemodellen”
 - Myndigheten för yrkeshögskolan ska vara förvaltningsmyndighet

Yrkesskola – en ny yrkesutbildning för vuxna

- Främsta målgruppen för yrkesskolan är vuxna som vill växla karriär och/eller stärka sin ställning på arbetsmarknaden.
- Yrkesskolan ska vara öppen för vuxna som har fullföljt grundskolan men även för dem som redan har en gymnasieexamen
 - Samma ålderskrav som för komvux
 - Samma förkunskapskrav som till yrkesprogram i gymnasieskolan – men med möjlighet till undantag

Yrkesskola – en ny yrkesutbildning för vuxna

- Utbildning i yrkesskolan ska kunna leda till en yrkesskoleexamen
 - En examen från yrkesskolan ska kunna ge behörighet till yrkeshögskolan, inom samma yrkesområde
- För att undvika inlåsning ska betyg från yrkesskolan även kunna ingå i en komvuxexamen
 - En helt ny examen i komvux – allmän examen – införs
 - En allmän examen ska kunna innehålla både betyg från yrkesskolan och komvux/gymnasieskolan

Lärlingsutbildningen för vuxna behöver reformeras

- Lärlingsutbildning är ovanligt i Sverige – men vanligt i många andra länder
- Lärlingsutbildning har många fördelar
 - Underlättar övergångar till arbete
 - Underlättar rekrytering för arbetsgivare
 - Breddar utbildningsutbudet – gör det lättare att anordna utbildning för få elever
 - Förbättrar kompetensförsörjningen

Lärlingsutbildning för vuxna

- Det behövs mer lärlingsutbildning – men den behöver bli mer attraktiv
- Prioriterings- och urvalsregler ska utgå från arbetslivets behov
 - Den som har bäst förutsättningar ska prioriteras vid urval
- Kvalitetssäkring av lärlingsutbildning
 - Utbildningskontrakt
 - Avtal om lärlingsutbildning
 - Lärlingsråd

Lärlingsanställningar inom komvux

- Vuxna lärlingar ska kunna anställas med lön genom lärlingsanställningar
- Företag som anställer lärlingar ska själva kunna välja elever till utbildningen
 - Att välja elever till utbildningen ska vara en möjlighet – inte ett krav
- Arbetsmarknadens parter behöver enas om villkoren för lärlingsanställningar

Statsbidraget för yrkesvux behöver bli mer långsiktigt och flexibelt

- Ny statsbidragsförordning
- Två delar i nytt statsbidrag
 - Treårigt grundbidrag
 - Ettårigt tilläggsbidrag
- Tydligare krav på medfinansiering
 - Endast grundbidraget
 - Baserat på alla utbildningar inom grundbidraget
- Uppräknning av dagens statsbidrag med 20 %

Antagning till utbildningar i komvux

- Det ska möjliggöras för kommunerna att motta och anta sökande till sammanhållna yrkesutbildningar i sin helhet
- Även rätt om fullföljande av en utbildning och huvudmannens möjlighet att beslut om upphörande av utbildningen ska ändras och gälla en sammanhållen yrkesutbildning i sin helhet.

Riktade satsningar till kommuner med stora och tillfälliga utbildningsbehov

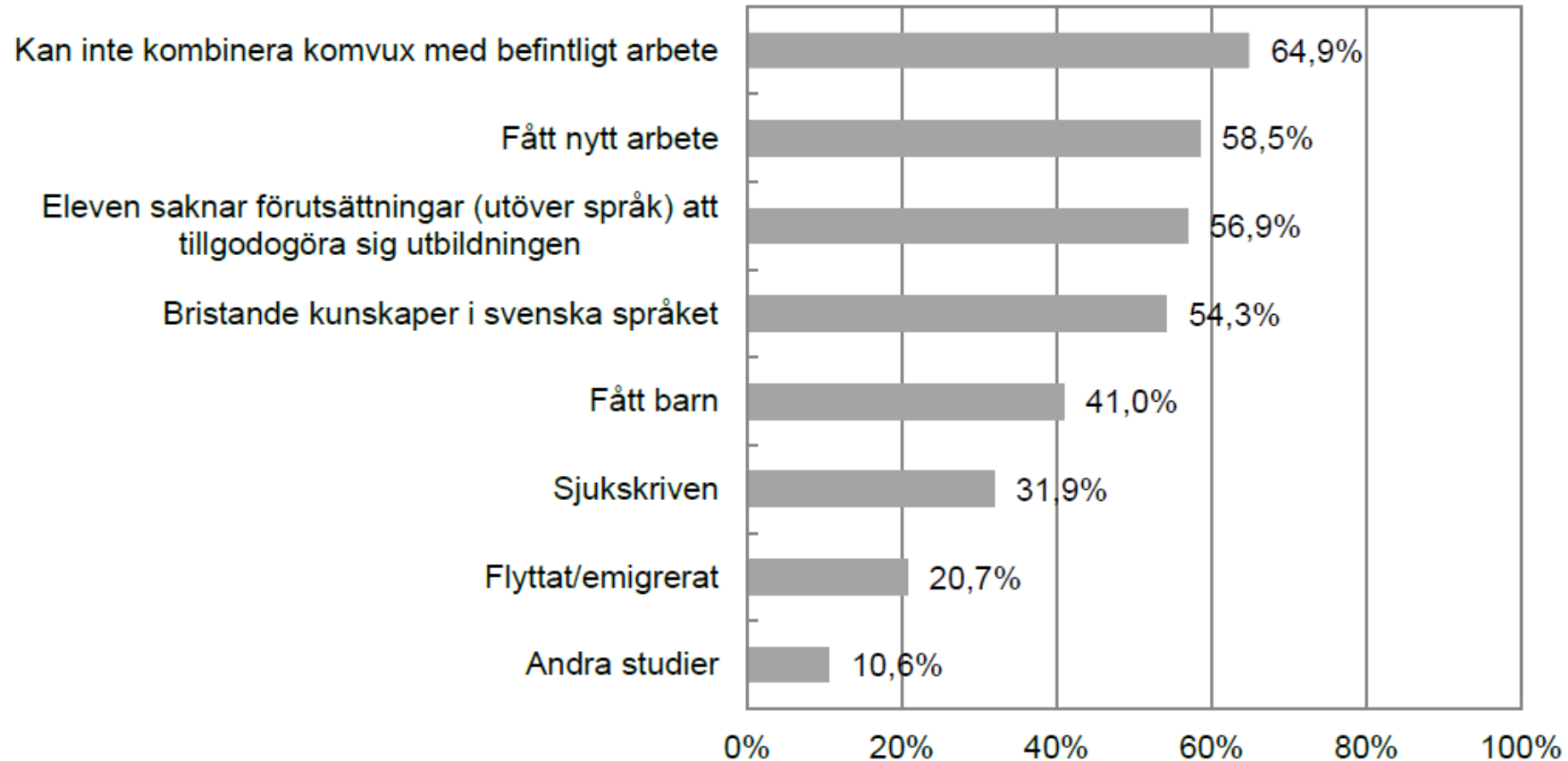
- I vissa situationer räcker inte alltid statsbidraget för regionalt yrkesvux
 - Vid stora företagsetableringar eller expansioner
 - Nedläggningar av stora arbetsplatser
 - Andra skäl, t.ex. stort flyktingmottagande
- Regelverket för statsbidraget kan också vara ett hinder för att snabbt skala upp antalet utbildningsplatser

Riktade satsningar till kommuner med stora och tillfälliga utbildningsbehov

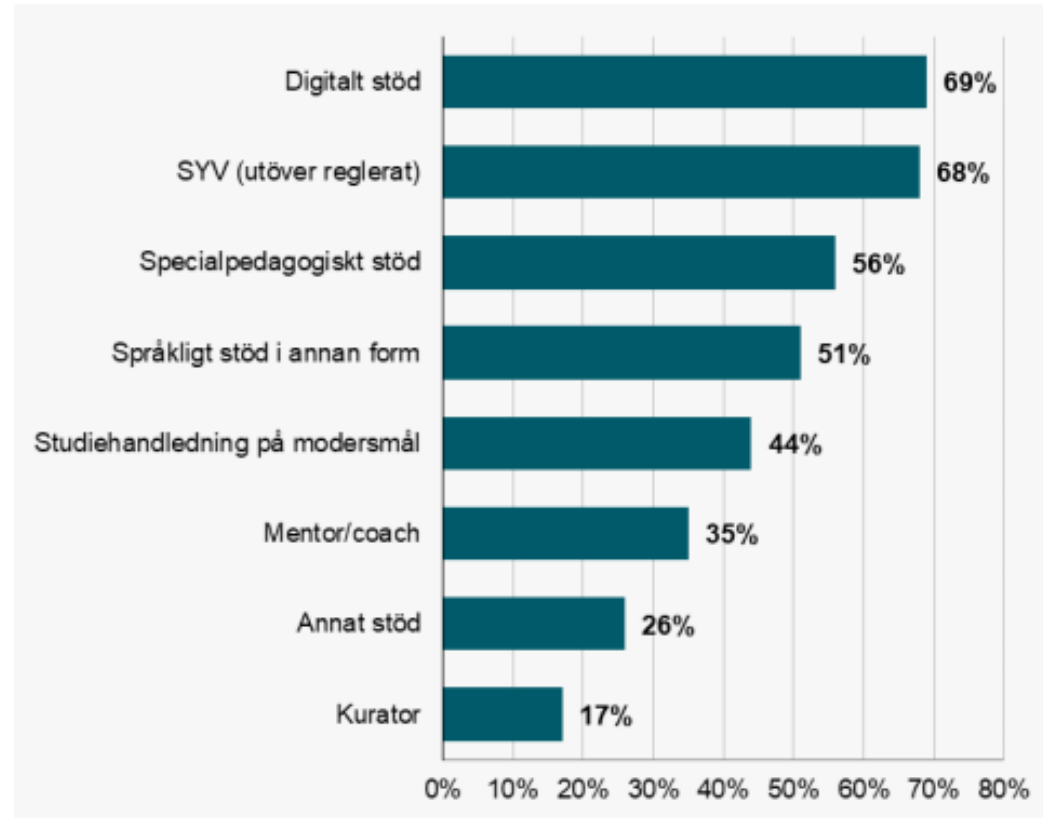
- Det behövs en möjlighet för regeringen att göra riktade satsningar till kommuner med stora behov
 - Inget krav på kommunal medfinansiering, staten ska finansiera utbildningen och arbetslivet ska kunna bidra
 - Riksrekrytering – sökande från hela landet ska tas emot på lika villkor
 - Sökande från hela landet ska kunna söka direkt till utbildningen
 - Den med bäst förutsättningar att tillgodogöra sig utbildning ska kunna prioriteras vid urval

Figur 8 Svar på frågan: Vilka är de vanligaste skälen till att elever avbryter en yrkesutbildning?

- Många kommuner gör stödinsatser på eget initiativ

Källa: SKR, kommunenkät om komvux 2022

Stöd och anpassningar i komvux

- Elevgruppen har förändrats och behov av stöd har ökat
- Stödbehov behöver uppmärksammas i tid för att minska risk för studieavbrott och skolmisslyckanden
 - Tillgång till, eller möjlighet till samråd med, personal med specialpedagogisk kompetens i sådan omfattning att elevens behov av extra anpassningar kan tillgodoses – även enstaka specialpedagogiska insatser
 - Kartläggning av stödbehov i samband med upprättandet av den individuella studieplanen

Studiesituation och övergångar till arbete

- Personer med funktionsnedsättning möter hinder när de vill studera i komvux
 - Myndighetsuppdrag, bl.a. om kartläggning om tillgång till utbildning och kvalitetsgranskning av studiesituationen
- Finansiering av studier inom komvux som anpassad utbildning krävs för övergångar till arbete
 - Utredning gällande finansiering av studier för målgruppen
 - Myndighetsuppdrag om att analysera möjligheterna att ta fram yrkespaket på SeQF-nivå 3

Begränsning av möjligheter till prövning

- För generösa möjligheter leder till
 - ”Prövningsturism”
 - Resursproblem för kommuner
 - Risk för minskat förtroende för betygens värde
- Ska spegla rimlig kunskapsutveckling hos en individ
- Avgiften höjs från 500 till 1000 kronor
- I första hand hos hemkommunen eller primära samverkansområdet

Begränsning av möjligheter till prövning

- Högst två prövningar inom en sexmånadersperiod
- Validering ska kunna leda till betyget E utan prövning

Tack för uppmärksamheten

